

Területi tervezés, programozás és monitoring

8. előadás

Regionális politika

Dr. Rechnitzer János
egyetemi tanár

Dr. Rechnitzer János

A területi tervezés fogalma, jellemzői

Területi tervezés:

- a közösségi beavatkozás azon módja, amikor egy területrendszer jövőbeli fejlődését meghatározzuk, az annak eléréséhez szükséges cselekvések, s azok rendszerének felvázolásával
- elvi koncepciórendszer (fejlődési modell, meghatározott célok) érvényesítése, rendelkezésre álló információk szakszerű és tudományos feldolgozása

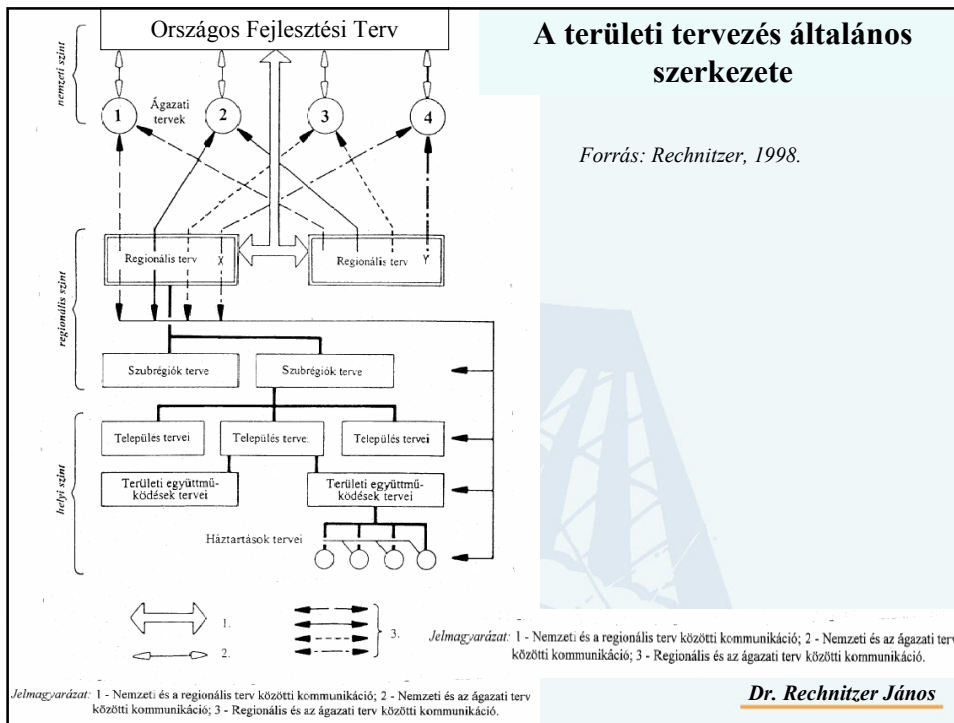
A területi tervezés sajátosságai:

- többszintű és sokszereplős
- kétirányú
- állami és közösségi beavatkozást elfogadja
- értékek sokszínűségének, egymás mellettségének képviselete
- korlátozott, racionalitás elvét érvényesíti
- ösztönöz és korlátoz
- politikailag meghatározott

Dr. Rechnitzer János

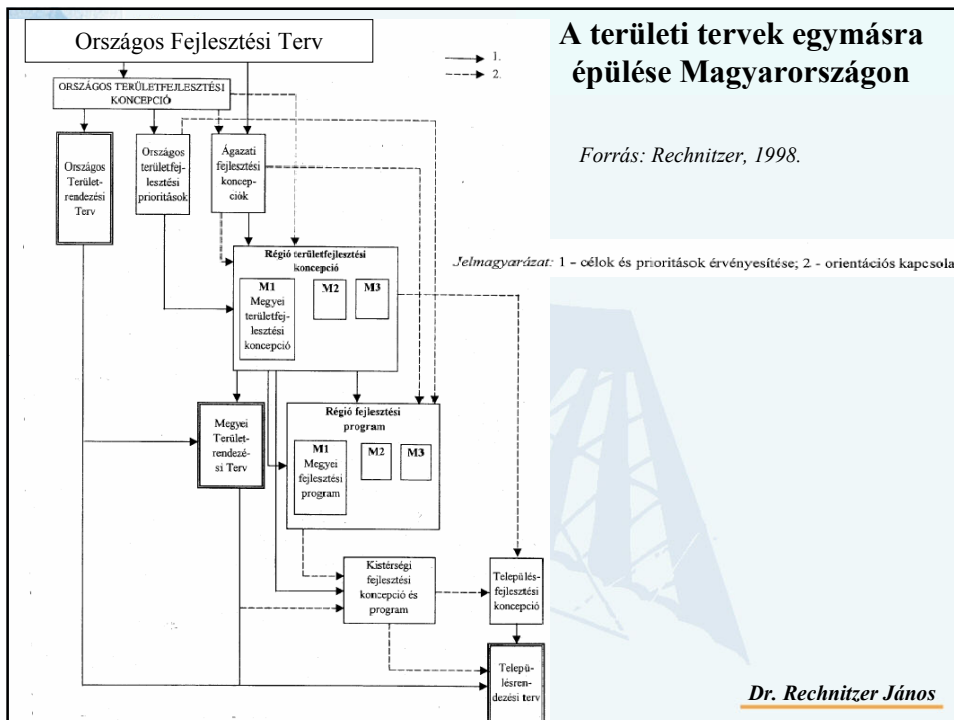
A területi tervezés általános szerkezete

Forrás: Rechnitzer, 1998.

A területi tervek egymásra épülése Magyarországon

Forrás: Rechnitzer, 1998.

Allokációs tervezés

- korlátozottan rendelkezésre álló források elosztása
- állapotelemzések
- elosztás elve, komplexitás, egyensúly kritériuma, mennyiségi szemlélet, funkcionális racionalitás érvényesül
- szerepek elvileg elkülönülnek
- rendszerváltozás előtti fejlesztési és rendezési, műszaki-fizikai szemléletű tervezés
- napjainkban: ágazati, önkormányzati normatív, intézményi tervezés

Dr. Rechnitzer János

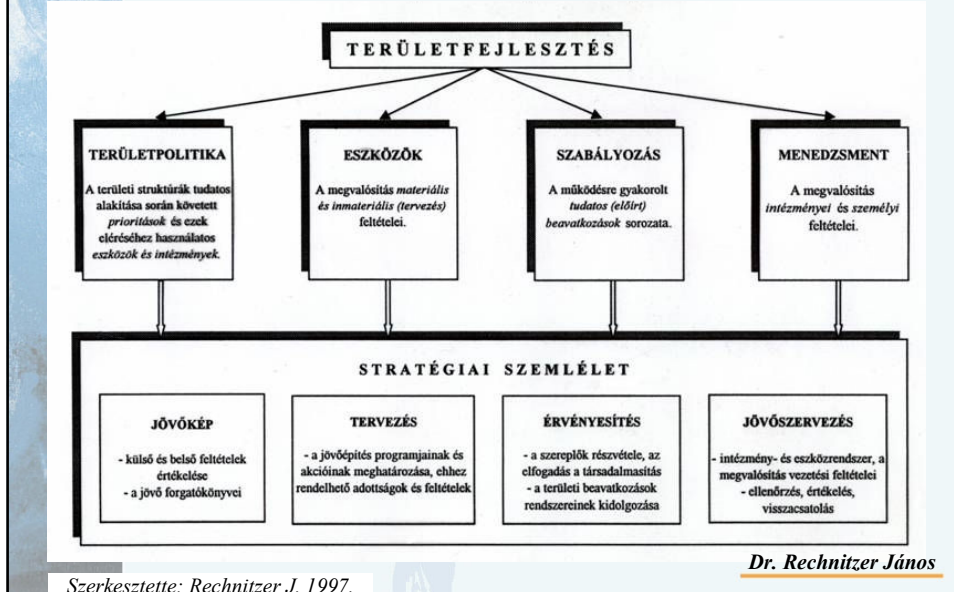
Stratégiai szemléletű területi tervezés

- területfejlesztés és alrendszerei közötti konzisztencia megteremtése
- a fejlesztések nem követik, hanem alakítják a folyamatokat
- területrendszerben és környezetében zajló változások értékelése
- feloldja a fejlesztési és rendezési szemlélet dilemmát
- Jellemzői:
 - jövőbe tekintő
 - kreatív
 - rugalmas
 - aktív
 - akciókra épül
 - változásorientált
 - tartós sikerre törekszik

Dr. Rechnitzer János

Stratégiai szemlélet a területfejlesztésben

Szerkesztette: Rechnitzer J. 1997.

Dr. Rechnitzer János

A stratégiai szemléletű területi tervezés folyamata

Forrás: Lados-Rechnitzer, 2004.

Dr. Rechnitzer János

A területi stratégiaépítés folyamata I. Előkészítő fázis

- Stratégiakidolgozás elfogadása után kezdődik
- Tartalmi szakasz
 - külső feltételek és alapelvek
 - területi egység funkciói
 - kiinduló hipotézis
- Technikai szakasz

Dr. Rechnitzer János

A területi stratégiaépítés folyamata II. A területrendszer fejlődésére ható külső tényezők feltárása

- Európai és nagytérségi fejlődési irányok
- Elhelyezkedés a hazai térszerkezetben
- A területfejlesztés szereplőinek elvárásai
 - önkormányzatok
 - domináns gazdasági egységek
 - nonprofit szervezetek
 - dekoncentrált szervezetek
 - területi prominenciák
 - háztartások

Dr. Rechnitzer János

SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM
JOG- ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR

A területi stratégiaépítés folyamata III. Belső adottságok feltérképezése

- Endogén források
 - humán források
 - gazdasági bázis, ágazati szerkezet
 - környezeti tényezők
 - infrastruktúra
 - településhálózat
 - társadalmi környezet minősége
- A jelen stratégiái
 - elérhető, aktuális ágazati fejlesztési elképzelések
- Eredmények, eszközök, intézmények
 - folytonosság, forrásszerző képesség, területfejlesztés menedzsmentje

Dr. Rechnitzer János

SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM
JOG- ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR

A területi stratégiaépítés folyamata IV. A stratégia összeállítása

- A helyzetfeltárás összefoglalása, a SWOT-analízis
 - rendszerezés
 - „kifejtésen alapuló” SWOT-analízis
- A forgatókönyvek
 - egymás mellé rakott fejlődési pályák
 - területrendszer jövőbeli állapotát írja le
- A fejlesztési irányok kiválasztása
 - nyilvánosság, vélemények, észrevételek
 - döntés a jövőképről (melyik jövőképet választják)

Dr. Rechnitzer János

SWOT-analízis

ERŐSSÉGEK

Melyek az előnyeink?
Mit csinálunk jól?
Milyen kedvező adottságaink vannak?

LEHETŐSÉGEK

Melyek a számunkra fontos pozitív
külső változások, folyamatok?
Hol rendelkezünk jó eséllyel?

GYENGESÉGEK

Mit csinálunk rosszul?
Mit csinálnak mások jobban?
Melyek a hátrányaink?

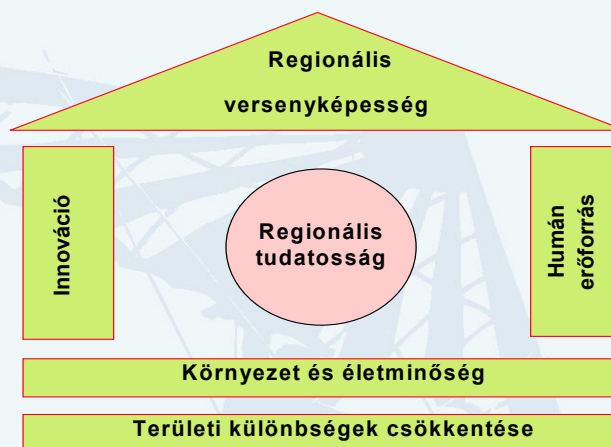
VESZÉLYEK

Milyen követelmények fogalmazódnak
meg, amelyeket nehéz teljesíteni?
Melyek azok a környezeti változások,
amelyekkel nem tudjuk felvenni a ver-
senyt, amelyek hátrányosan érintenek
bennünket?

Dr. Rechnitzer János

A Nyugat-dunántúli régió jövőképe

Forrás: Lados-Rechnitzer, 2004.

Dr. Rechnitzer János

SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM
JOG- ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR

A területi stratégiaépítés folyamata V. Célkitűzések kimunkálása - programozás

- A stratégiai irányok kidolgozása (feladatvázlat, programvázlat)
 - mely területi alrendszer fejlesztése a cél
 - célcsoportok
 - stratégiai célkitűzés meghatározása
 - célkitűzések konkrét tartalmának kijelölése
 - konkrét célkitűzésekhez kapcsolódó feladatok
 - eredménymutatók (monitoring)
 - megvalósításban részt vevő szervezetek
 - a stratégia illeszkedése magasabb szintű programokhoz
 - finanszírozási feltételek meghatározása
- A beavatkozás térségei (célok adaptálása területi szinten)

Dr. Rechnitzer János

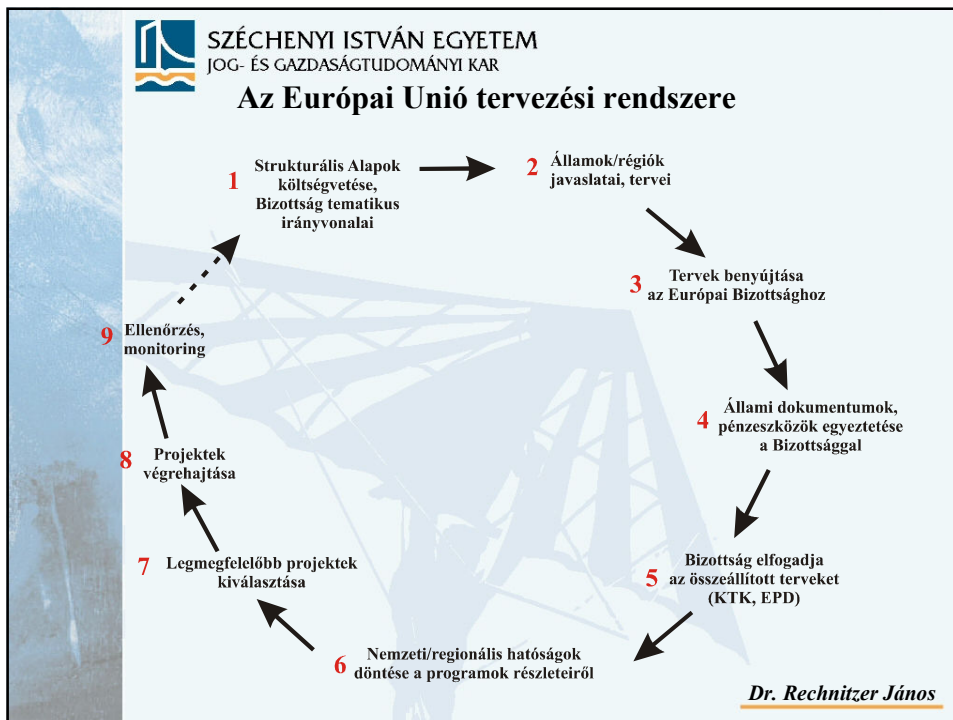
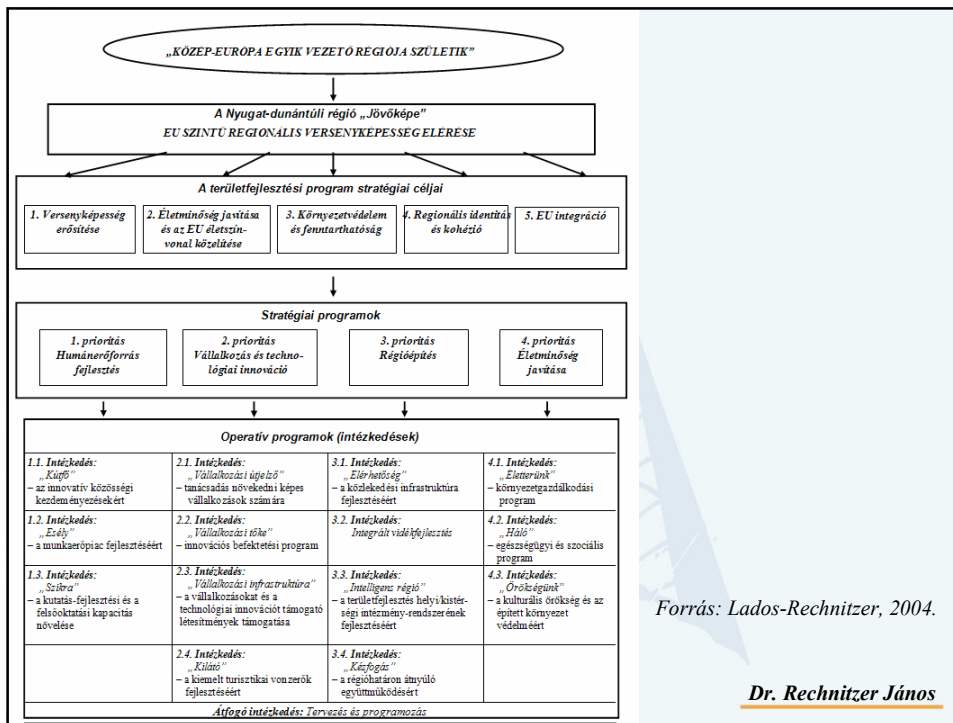

SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM
JOG- ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR

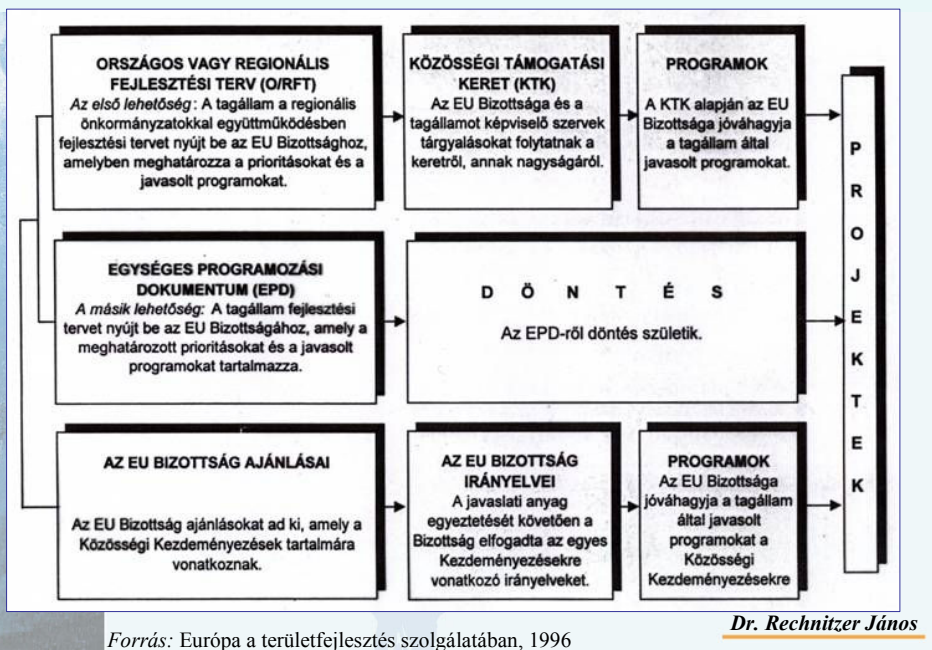
A területi stratégiaépítés folyamata VI. A jövőépítés tervezése – programozás feltételei

- Időbeli vázlatos ütemezés
- Intézményi keretek
- Fejlesztési források
- Stratégia megismertetése
- A megvalósítás eredményeinek regisztrálása

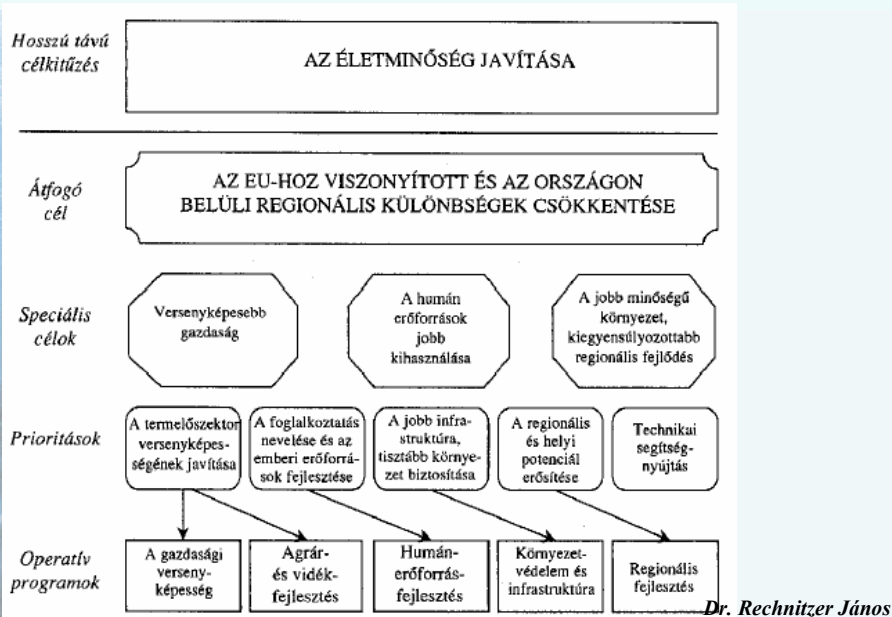
Dr. Rechnitzer János

A programozás folyamata az Európai Unió regionális politikájában

Nemzeti Fejlesztési Terv – Magyarország 2004-2006.

Az EU társfinanszírozású támogatások összefoglaló adatai Operatív Programok szerint *

*A központi programok tartalmazzák a központi projekteket és a technikai segítségnyújtás pályázatokat.

OP	Típus	Beérkezett	Döntés-előkészítés-elkezdődött	Döntéssel-készítés-elkezdődött igényelt támogatás	IH támogatott	IH támogatott megítélt támogatás	Le-szer-ződött projekt	Szerződéssel lekötött támogatás	Kifizetett támogatás értéke
		db	db	Ft	db	Ft	db	Ft	Ft
AVOP	Pályázat+központi	4036	2663	55 449 575 079	23	389 027 788	4	27 000 000	0
GVOP	Pályázat+központi	9052	8798	153 965 397 484	4091	54 802 338 926	1012	4 170 758 619	118 542 600
HEFOP	Pályázat+központi	1570	1516	275 529 044 582	404	72 628 273 601	29	32 218 776 859	4 480 212 381
KIOP	Pályázat+központi	129	124	197 595 586 781	42	62 303 014 165	20	16 727 924 734	31 237 835
ROP	Pályázat+központi	1456	1285	241 471 340 524	110	21 513 261 320	53	6 019 721 645	436 462 847
Összesen:		16243	14386	924 010 944 450	4670	211 635 915 800	1118	59 164 181 857	5 066 455 663

Forrás: www.nfh.gov.hu, 2005. január 5.

Dr. Rechnitzer János

Támogatási keretek felhasználása Operatív Programok szerint *

*A központi programok tartalmazzák a központi projekteket és a technikai segítségnyújtás pályázatokat.

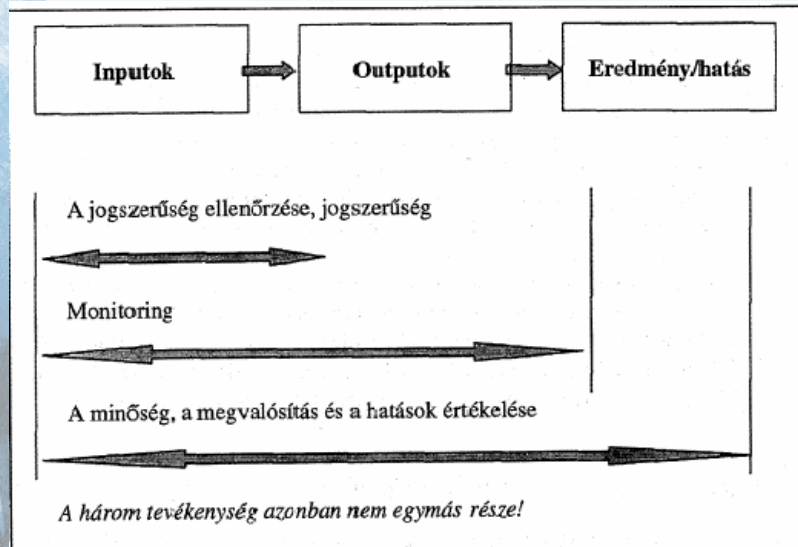
OP	Típus	Előirányzott keret 2004-2006	Eddigi kötelezettség vállalások	Kötelezettség vállalások aránya	Szerződéssel lekötött támogatás	Szerződéssel lekötött támogatási összeg aránya	Eddigi kifizetések
		Ft	Ft	%	Ft	%	Ft
AVOP	Pályázat+központi	107 350 607 835	389 027 788	0,36%	27 000 000	0,03%	0
GVOP	Pályázat+központi	150 382 234 162	54 802 338 926	36,44%	4 170 758 619	2,77%	118 542 600
HEFOP	Pályázat+központi	185 632 913 610	72 628 273 601	39,12%	32 218 776 859	17,36%	4 480 212 381
KIOP	Pályázat+központi	112 263 745 490	62 303 014 165	55,50%	16 727 924 734	14,90%	31 237 835
ROP	Pályázat+központi	119 373 172 440	21 513 261 320	18,02%	6 019 721 645	5,04%	436 462 847
Összesen:		675 002 673 537	211 635 915 800	31,35%	59 164 181 857	8,77%	5 066 455 663

Forrás: www.nfh.gov.hu, 2005. január 5.

Dr. Rechnitzer János

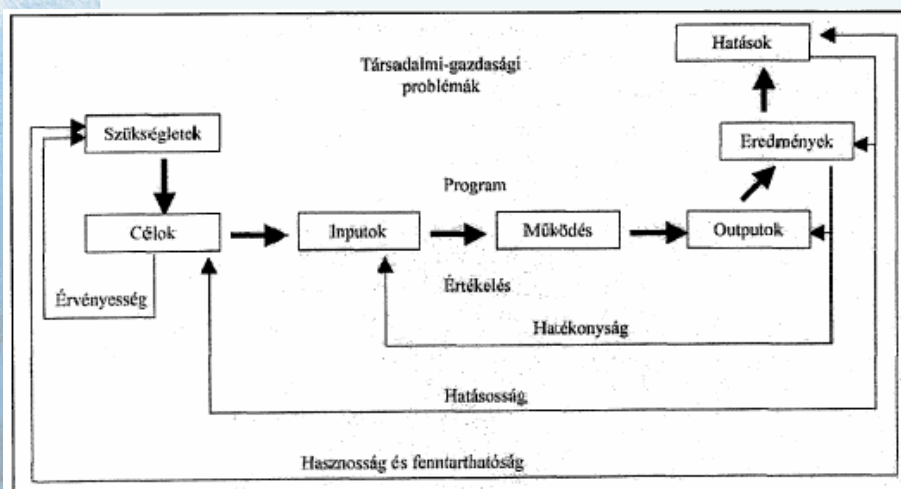
Az értékelési rendszer elvi sémája

Dr. Rechnitzer János

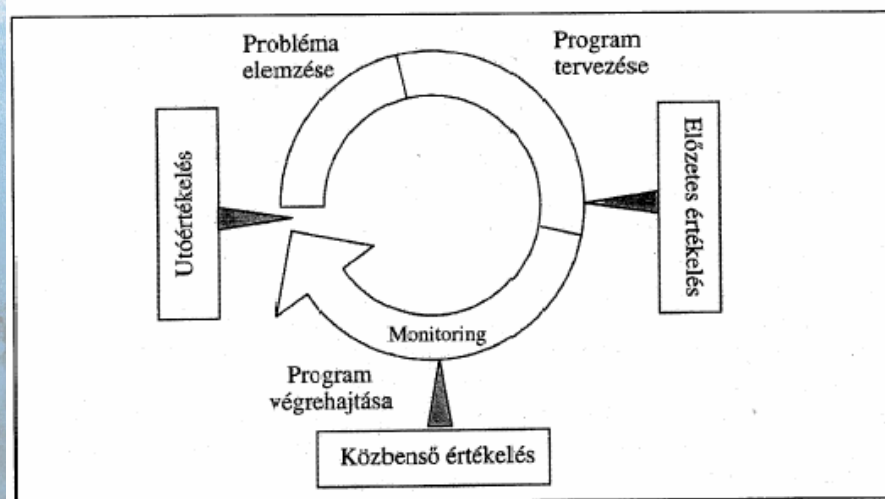
Az értékelés legfontosabb kimenetei

Dr. Rechnitzer János

Az értékelés és a program életciklusa

Dr. Rechnitzer János

Köszönöm a figyelmet!

Dr. Rechnitzer János